

Anapus Bolonijos proceso erdvės: kuriant sąsajas tarp nacionalinių, regioninių ir pasaulinių aukštojo mokslo erdvių

Trečiojo Bolonijos politikos forumo pareiškimas

Bukareštas, 2012 m. balandžio 27 d.

Mes, ministrai, atsakingi už aukštąjį mokslą, ir vyriausybių, institucijų ir organizacijų delegacijų vadovai, dalyvaujantys Trečiajame Bolonijos politikos forumo, pakartotinai patvirtiname, kad mūsų tikslas – intensyvesnis bendradarbiavimas tarp šalių ir skirtingų aukštojo mokslo erdvių ir politinis dialogas; mes pripažįstame šio renginio svarbą siekiant minėto tikslo.

Tarptautinis bendradarbiavimas aukštojo mokslo srityje atlieka labai svarbų vaidmenį plėtojant darnias, tvarias ir atviras visuomenes. Tai apima ir tvirtą įsipareigojimą aukštajam mokslui, kuris yra pagrindinis veiksnys plėtojant demokratiją, užtikrinant žmogaus teisių apsaugą ir darnų augimą – būtinus aspektus siekiant pasaulinio atsigavimo po ekonominės krizės.

Trečiojo Bolonijos politikos forumo dėmesys buvo sutelktas į nacionalinių, regioninių ir pasaulinių aukštojo mokslo erdvių kūrimą ir jų jungtis, gilinant diskusijas toliau nurodomomis keturiomis temomis, apmąstant tolesnes galimybes tokiam dialogui.

Aukštojo mokslo atsakomybė visuomenei ir visuomenės įsipareigojimas aukštajam mokslui nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu. Tai apima, be kita ko, atitinkamas investicijas ir valstybės finansavimą, kad būtų įgyvendintas siekiančiųjų aukštojo mokslo lygiateisiškumas, taip pat teisinės bazės užtikrinimą ir politinės aplinkos sukūrimą, kad autonomiškos aukštosios mokyklos įgyvendintų savo skirtingas misijas.

Mes pripažįstame akademinės bendruomenės – studentų, fakultetų, personalo ir institucijos vadovybės – aktyvaus dalyvavimo svarbą visuomenės kaitai ir ekonomines reikmes atliepančio aukštojo mokslo valdymui ir plėtrai. Be to, mes pabrėžiame atvirų ir

lanksčių mokymosi sąlygų kūrimo reikšmę, kad skirtingo išsilavinimo ir skirtingos socialinės padėties piliečiai galėtų siekti aukštojo mokslo studijų ir sėkmingai jas baigti.

Pasaulinis akademinis mobilumas: paskatos ir kliūtys, mobilumo srautų tolygumai ir netolygumai. Akademinis mobilumas tampa vis reikšmingesnis atsiveriant pasaulinėms perspektyvoms, ugdant aktyvų pilietį ir suteikiant absolventams reikiamą žinių, įgūdžių ir gebėjimų bagažą, kuris leistų jiems geriau priimti nacionalinius, regioninius ir pasaulinius iššūkius.

Mes toliau siekiame atvirų ir skaidrių švietimo sistemų ir labiau subalansuoto mobilumo mūsų aukštojo mokslo erdvėse ir sistemose bei tarp jų. Mes norime intensyvinti idėjų ir žmonių akademinis mainus mūsų regionuose ir kurti novatoriškus tinklus.

Šiame kontekste mūsų tikslas – toliau dirbti siekiant mažinti mobilumui tarp mūsų švietimo erdvių išylančias kliūtis, tarp kurių – kvalifikacijų skaidrumo stoka, finansiniai barjerai studentams, akademinio ir profesinio pripažinimo problemos, administracinės kliūtys.

Azijos ir Europos susitikimo (ASEM) kontekste mes pripažįstame darbą, kurio tikslas – išnagrinėti galimybes, kaip regioninių išsilavinimo pripažinimo konvencijų Europoje („Europos Tarybos ir UNESCO Lisabonos konvencija“)¹¹ ir Azijoje bei Okeanijoje („Tokijo konvencija“)¹² įgyvendinimas galėtų palengvinti išsilavinimo pripažinimą tarp šių dviejų regionų.

Mes toliau sieksime, kad būtų įgyvendintos UNESCO ir EBPO „Gairės dėl tarptautinio aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo“¹³, pagal kurias visiems aukštojo mokslo dalyviams suteikiamas prasmingas vaidmuo užtikrinant kokybę.

Mes toliau remsime, finansuosime ir skatinsime akademinį mobilumą, kuris padeda mūsų visuomenėms darniai vystytis. Mes skatinsime aukštojo mokslo institucijas toliau plėtoti jungtines studijų programas ir jungtinius laipsnius. Be to, aukštojo mokslo institucijos yra skatinamos kuo geriau panaudoti mobilumo ir bendradarbiavimo galimybes, kurias suteikia Europos Sąjungos programos.

Pasauliniai ir regioniniai studijų kokybės tobulinimo būdai. Šiuolaikiniame tarptautiniame kontekste mes ypač pabrėžiame kokybės užtikrinimo reikšmę. Mūsų nuomone, tai

¹¹ Europos Taryba/UNESCO (1997): Lisabonos konvencija dėl kvalifikacijų, susijusių su aukštojo mokslo, pripažinimo Europos regiono valstybėse (Lisabonos pripažinimo konvencija).

¹² UNESCO (2011): Regioninė konvencija dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo (Tokijo konvencija).

¹³ UNESCO, EBPO (2005): Gairės dėl tarptautinio aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo.

yra ir priemonė didinti aukštųjų mokyklų galimybę gerinti studijų kokybę, ir instrumentas skaidrumui ir pasitikėjimui skatinti.

Mes remiame studijų kokybei skirtos tarptautinės konferencijos, kurią 2011 m. gruodžio mėn. organizavo Belgijos Flamanų vyriausybė ir Europos Komisija, išvadą. Nors skirtingi regionai ir šalys taiko skirtingus kokybės užtikrinimo būdus, mes siekiame panašių tikslų ir susiduriame su panašiais sunkumais. Todėl mums gali būti naudinga dirbti siekiant sprendimų, kurie, atitikdami šalių ypatumus, gali turėti ir bendrą pagrindą.

Mūsų tikslas – toliau plėtoti stiprias ir veiksmingas kokybės užtikrinimo sistemas ir skatinti jų bendradarbiavimą. Mes taip pat pabrėžiame svarbų kvalifikacijų sandarų ir kokybės užtikrinimo vaidmenį siekiant palengvinti kvalifikacijų pripažinimą ir tarptautinį mobilumą.

Aukštojo mokslo reformų indėlis didinant absolventų įsidarbinimą. Viena iš svarbiausių aukštojo mokslo sistemų misijų yra puoselėti absolventų ilgalaikį įsitvirtinimą darbo rinkoje. Tobulinant nešališką studijų ir kvalifikacijų pripažinimą, grindžiamą įvairiomis tarptautinėmis konvencijomis, skatinamas glaudesnis ryšys tarp aukštojo mokslo ir pasaulinės ekonomikos. Mes pabrėžiame studijų rezultatais grįsto modelio kaip bendros atskaitos sistemos reikšmę siekiant mokymosi visą gyvenimą visuotinumą, įgyvendinant ankstesnio mokymosi pripažinimą ir įteisinimą ir didinant kvalifikacijų aiškumą.

Skirtingi pasaulio regionai gali pasimokyti vienas iš kito patirties didinant absolventų įsidarbinimo galimybes, be kita ko, keisdami duomenų rinkimo įsidarbinimo srityje rezultatais ir vertingos patirties pavyzdžiais.

Tolesnis kelias

Bolonijos politikos forumo idėja turėtų būti toliau plėtojama, kad jo galimybės būtų maksimaliai išnaudotos politiniam dialogui. Šiuo tikslu tuoj po renginio bus organizuojamas Bolonijos politikos forumo vertinimas, kuriame dalyvaus visos forumo dalyvavusios šalių delegacijos. Mūsų tikslas yra padidinti bendrą supratimą apie Europos aukštojo mokslo erdvės (toliau – EAME) tikslus ir principus, taip pat paskatinti aktyvius mainus tarp EAME ir kitų pasaulio kraštų ir šitaip paremti ir papildyti institucijų ir valstybių įgyvendinamas tarptautiškumo iniciatyvas ir jų dedamas pastangas.

Politinius įsipareigojimus, dėl kurių susitarta Bolonijos politikos forumuose, turėtų sustiprinti regioniniai mainai ir mokymasis iš kolegų. Be to, į ilgalaikius politinius mainus reikėtų įtraukti praktikus ir akademinį bendruomenių atstovus. Mes sutariame, kad toks

politinis bendradarbiavimas turėtų būti teminis ir kad į jį turėtų būti įtrauktos tos šalys ar regionai, kurie išreiškė susidomėjimą konkrečia tema. Mes taip pat pakartotinai išreiškiame savo palaikymą pasauliniam studentų ir akademinio personalo dialogui.

Todėl mes prašome Bolonijos proceso tolesnės veiklos grupės kartu su Bolonijos politikos forumo dalyvaujančių šalių kontaktiniais asmenimis išnagrinėti tokią galimybę. Per Bolonijos politikos forumo šalių kontaktinius asmenis bus palaikomas ryšys tarp mūsų šalių ir apibūdintas mūsų indėlis Bolonijos politikos forumo tolesnei veiklai.

Šiuo tikslu mes labai remiame ir skatiname renginius, kurie būtų organizuojami politinio dialogo pagrindu siekiant tolesnio bendradarbiavimo, inicijuoto Bolonijos politikos forumuose.¹⁴

Kitas Bolonijos politikos forumas įvyks 2015 m. Armėnijoje.

Priedas

Sąrašas renginių, kurie bus organizuojami politinio dialogo, inicijuoto Bolonijos politikos forumuose, pagrindu

2012 m. – Politinis dialogas apie aukštąjį mokslą tarp Europos Sąjungos ir Pietų Viduržemio jūros regiono, organizuojamas Europos Komisijos (tikslī data bus patvirtinta vėliau);

2012 m. gegužės 24–25 d. – Daktaro laipsnio vertė: stiprinant kompetentingumą ir detaliau apibrėžiant šio laipsnio paskirtį – 3-iasis tarptautinis CODOC projekto seminaras, organizuojamas Europos universitetų asociacijos (EUA) bei Šiaurės ir Pietų Amerikos aukštojo mokslo organizacijos (OUI), San Paulo universitetas, Brazilija;

2012 m. birželio 21–22 d. – Europos–Afrikos kokybės jungtis: dvišalis būdas stiprinti universitetų pasirengimą kaitai – informacijos sklaidos konferencija, organizuojama Europos universitetų asociacijos (EUA) ir Afrikos universitetų asociacijos (AAU), Adis Abeba, Etiopija;

2012 m. liepos 4–7 d. – Transatlantinis dialogas: vadovavimas globaliai angažuotai institucijai – naujos kryptys, pasirinkimai ir dilemos, organizuojamas EUA, Amerikos švietimo tarybos (ACE) ir Kanados universitetų ir kolegijų asociacijos (AUCC), Zalcburgas, Austrija;

¹⁴ Preliminarus ir nebaigtinis šių renginių sąrašas pridedamas priede (p. 29).

2012 m. rudenį – seminaras Bolonijos politikos forumo kontaktiniams asmenims, organizuojamas Europos Komisijos;

2012 m. rudenį – 2013 m. pavasaris – Tarptautinė konferencija „Sąveika tarp aukštojo mokslo tyrėjų ir politinių sprendimų priėmėjų abipusio pasitikėjimo, akademinio pripažinimo ir kokybės užtikrinimo srityje“, organizuojamas Belgijos flamandų bendruomenės;

2012 m. rugsėjo 17–21 d. – Pasaulinis studentų lyderių aukščiausio lygio susitikimas, drauge organizuojamas Europos studentų sąjungos (ESU) ir Nacionalinės Jungtinės Karalystės studentų sąjungos, Londonas (patvirtinta bus vėliau);

2012 m. rugsėjo 24–25 d. – Baigiamoji sklaidos konferencija: CODOC – Bendradarbiavimas doktorantūros srityje tarp Lotynų Amerikos, Pietų Afrikos, Azijos ir Europos, organizuojamas Europos universitetų asociacijos (EUA), Šiaurės ir Pietų Amerikos aukštojo mokslo organizacijos (OUI) ir Karolinska instituto, Stokholmas, Švedija;

2012 m. spalio 11–12 d. – 4-as ASEM sekretoriato seminaras dėl aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo, organizuojamas Prancūzijos aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų ministerijos kartu su ASEM, Paryžius (Sevras);

2012 m. lapkričio 12–14 d. – Novatoriškos aukštojo mokslo strategijos Lotynų Amerikoje ir Europoje: tarptautinis bendradarbiavimas ir regioninė plėtra, pirmoji dviejų regionų universitetų asociacijų Alfa-Puentes projekto konferencija, drauge organizuojama Europos universitetų asociacijos, universitetų asociacijos „Grupo Montevideo“ ir 22 nacionalinių ir regioninių universitetų asociacijų Lotynų Amerikoje ir Europoje, San Paulas, Brazilija;

2013 m. kovo 14–15 d. – AHELO projekto rezultatų konferencija, Utrechtas, Nyderlandai.